

3

www.finance.si

FINANCE, petek, 18. januarja 2013, št. 13

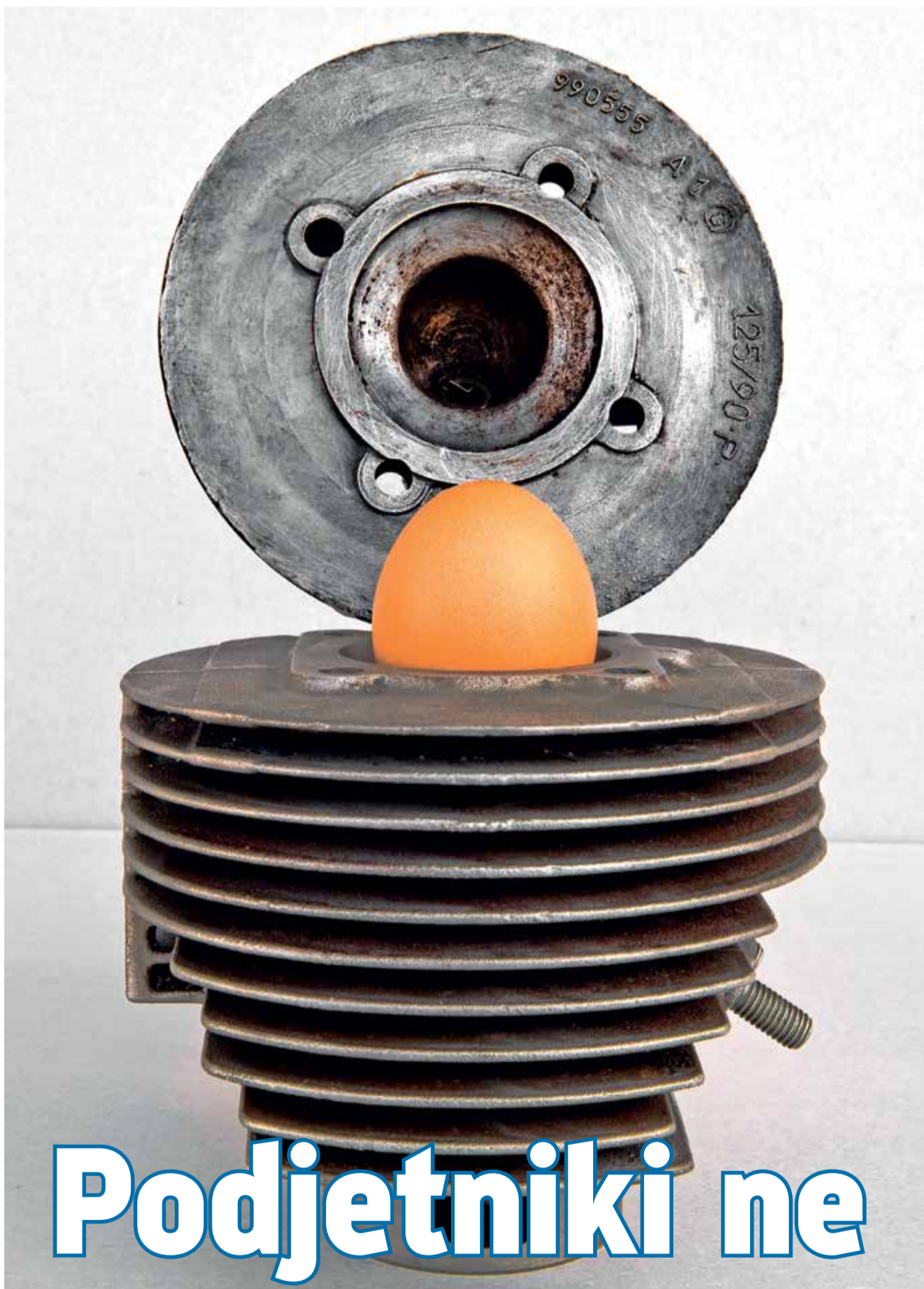

»Zastopamo interese ljudi. Pomembno je, da uravnotežimo interese politike, gospodarstva in nevladnih organizacij,« pravi **Tomo Garantini**, predsednik Združenja regionalnih razvojnih agencij.

► 24

[OGLASNA PRILOGA]

KAKO »NAREDITI« PODJETNIKA

Podjetniki ne zrastejo v vati

Program Podjetno v svet podjetništva mladim diplomantom, ki želijo razviti lasten posel, omogoča plačano petmesečno praktično usposabljanje za razvoj njihovih idej in začetek poslovanja. ► 20, 21

Februarja v podjetništvo prvih 120 kandidatov

Podjetno v svet podjetništva 2013 je prvi vseslovenski projekt, ki brezposelne diplomante spodbuja k razvoju lastne dejavnosti

Podjetno v svet podjetništva 2013 je prvi vseslovenski projekt za spodbujanje podjetništva med mlajšimi brezposelnimi z višjo ali visoko izobrazbo in s tem za pospešitev odpiranja novih delovnih mest. Udeleženci, izbrani na javnih razpisih, bodo dobili strokovno pomoč in dodatna usposabljanja, ki jih potrebujejo pri razvoju podjetniške ideje v delujoče podjetje.

Udeleženci bodo v petih mesecih individualno ali v skupinah razvijali svoje podjetniške ideje in se kasneje samozaposlili, odprli lastno podjetje ali pa se bodo zaposlili pri drugih delodajalcih. V tem obdobju bodo morali pripraviti poslovni načrt bodočega podjetja oziroma druge pravne oblike.

Projekt bo uspešen, če bo najmanj 35 odstotkov vključenih našlo rešitev v eni izmed prej omenjenih zaposlitvenih oblik. Če bodo rezultati programa dobri – uspešnost bodo merili še leto dni po koncu usposabljanja – in bodo na razpolago dodatna sredstva, se bo program nadaljeval tudi v letu 2014, dolgoročni cilj pa je, da se vključi v prihodnjo finančno perspektivo od leta 2014 do 2020.

Projekt je vreden skoraj štiri milijone evrov

Omenjeni projekt, ki se bo izvajal po vsej Sloveniji, je vreden skoraj 3,9 milijona evrov. Od tega bo 85 odstotkov financiral Evropski socialni sklad, preostanek pa slovensko ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Projekt sicer sodi

v Operativni program razvoja človeških virov za obdobje med letoma 2007 in 2013, razvojno prioriteto Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti in prednostno usmeritev Usposabljanje in izobraževanje za konkurenčnost in zaposljivost. Pogodbo o izvajanju sta konec oktobra prejšnjega leta podpisala minister za delo, družino in socialne zadeve Andrej Vizjak in direktor Regionalnega centra za razvoj iz Zagorja Tomo Garantini.

Skupaj bo v projekt do konca leta 2013 vključenih 250 mladih. Operacija se je s prvo deseterico začela izvajati konec leta 2012 v Zasavju, prej pa že v drugačnem okviru. Trenutno regionalne komisije izmed kandidatov, ki so se prijavili na razpis, izbirajo tiste, katerih projekti so jih najbolj pritegnili. Usposabljanja se bodo začela izvajati v začetku februarja, že spomladi pa bodo objavili nov razpis za kandidate, ki se bodo usposabljali v drugi polovici tega leta, vsaka agencija bo med prijavljenimi izbrala novih deset udeležencev.

Udeležencem bodo svetovali izkušeni gospodarstveniki

Izjemno vlogo v tem projektu imajo mentorji. To so na eni strani strokovnjaki s področja financ, trženja, računovodstva, delovnega prava in drugi profesionalci z bazičnimi znanji. Ti strokovnjaki bodo kandidatom predstavili osnove omenjenih področij, ki jih bodo podjetniki na svoji začetni poti s pridom izkoristili in jih lahko kasneje nadgradili.

Vendar pa podjetniki na začetku svoje poti potrebujejo tudi konkretna znanja in aktivnosti. Zato jim bodo na teh področjih pomagali uveljavljeni podjetniki in gospodarstveniki, ki jim bodo svetovali na podlagi svojih lastnih izkušenj. Ti svetovalci pa imajo še eno, mogoče še pomembnejšo vlogo. Mladim podjetnikom bodo odprli vrata v realni svet podjetništva in jih bodo lahko seznanili s svojimi poslovnimi partnerji ter jim tako ponudili prvo priložnost za poslovanje oziroma kakšno drugo obliko sodelovanja.

Od ideje prek načrta do izvedbe

Delo bo potekalo v skupinah s po desetimi udeleženci, ki bodo pet mesecev zaposleni v eni izmed sodelujočih partnerskih agencij. Komisije, ki proučujejo vloge kandidatov in jih kasneje izberejo, se bodo usmerile predvsem na ideje prijavljenih – njihovo zanimivost in tudi možnost uresničitve. Poleg pisne prijave in opisa ideje bodo komisije kasneje opravile tudi pogovore s kandidati, ki se bodo uvrstili v ožji izbor.

Izbrani kandidati bodo pod vodstvom mentorjev razvili svojo poslovno idejo, pripravili poslovni načrt za ustanovitev podjetja in se usposabljali za podjetniško kariero ali večjo zaposljivost. Pri tem je cilj vsakega udeleženca, da v letu dni od zaključku usposabljanja ustanovi lastno podjetje, se samozaposli ali zaposli pri drugem delodajalcu. ●

12 PARTNERJEV

Projekt bodo izvajali v vseh slovenskih regijah

Vodilni partner projekta Podjetno v svet podjetništva 2103 je Regionalni center za razvoj Zasavje, drugi partnerji pa so:

- ▶ Regionalna razvojna agencija Posavje
- ▶ Mariborska razvojna agencija
- ▶ Razvojni center Novo mesto
- ▶ Regionalna razvojna agencija za Koroško
- ▶ Regionalni razvojni center Koper
- ▶ Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije
- ▶ Poslovno podporni center Kranj
- ▶ Regionalna razvojna agencija Notranjsko-Kraške regije
- ▶ Regionalna razvojna agencija Mura
- ▶ RRA Severne Primorske, Nova Gorica
- ▶ Razvojna agencija Savinjske regije.

Pogoji za prijavo za usposabljanje so jasni

Ker želijo izvajalci projekta Podjetno v svet podjetništva zmanjšati brezposelnost med diplomanti višje- in visokošolskih programov, je razpis usmerjen predvsem nanje. Kandidati morajo biti prijavljeni tudi na zavodu za zaposlovanje.

Organizatorji so zapisali, da so ciljna skupina prav ti nezaposleni, zato je eden izmed pogojev za prijavo višje- ali visokošolska diploma, pri čemer kandidat ne sme biti starejši od 35 let. Izvajalci programa pri tem poudarjajo, da smer, ki jo je zaključil diplomant, pri izboru ni pomembna. Gre lahko tako za ekonomske ali

pravne diplomante kot tudi za diplomante tehničnih in humanističnih ter družboslovnih smeri. Pogoji o stopnji izobrazbe so zelo trdni, pa vendar bo lahko prišlo do nekaterih izjem. Te bodo sicer izjemno redke, saj bodo prijave kandidatov s srednješolsko izobrazbo upoštevali le, če se na razpis ne bo prijavo dovolj kandidatov z višjo- oziroma visokošolsko izobrazbo.

Drug kriterij je, da so kandidati kot brezposelni evidentirani na zavodu za zaposlovanje, saj mora biti uspešnost projekta merljiva, kar se najlaže ugotavlja prav prek zavoda za zaposlovanje. Pri tem ni pomembno, kako dolgo so kandidati na zavodu,

zato se lahko kandidat na zavod prijavi prav zaradi sodelovanja na omenjenem razpisu.

Naslednji razpis bo objavljen spomladi, kandidati pa se lahko prijavijo na svojem regionalnem zavodu. Tisti, ki ustrezajo navedenim pogojem, izpolnijo tudi obrazec in odgovorijo na poseben vprašalnik. Nato počakajo na rezultate razpisa in pred morebitno vključitvijo v program opravijo tudi individualni razgovor.

O ustreznosti odloča strokovna komisija, ki upošteva izpolnjeni vprašalnik, oceni opravljeni razgovor in na podlagi tega ugotavlja kandidatov podjetniški potencial, znanja in interese. ●

**Podjetno v svet
podjetništva 2013**

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

RCR REGIONALNI CENTER
ZA RAZVOJ

RRA severne Primorske
Regijska razvojna agencija d.o.o. Nova Gorica

ANKETA

Želim postati to, kar sem

Kakšen posel želite razviti, zakaj ste se odločili za podjetništvo in kako vam pri tem pomaga projekt Podjetno v svet podjetništva?

Aleksandra Zgonjanin, udeleženka usposabljanja:

»Želela sem odpreti svojo trgovino, saj sem več let delala v prodajalni. Vendar bi za odprtje lastne trgovine potrebovala preveč denarnih sredstev. Razmišljala sem, kako bi lahko svoje znanje

prodajala drugače. Ugotovila sem, da bi lahko sama usposabljala prodajalce in poslovojdje. Svetovala bi na delavnicah in v trgovinah ugotavljala šibke točke, ki bi jih skupaj odpravljali. Upam, da bom med usposabljanjem pridobila čim več znanj, in že zdaj pripravljam nekatere programe. Razmišljam, da bi med usposabljanjem že odprla popoldanski s. p., po končanem usposabljanju pa bi se tam zaposlila. Za podjetništvo sem se odločila, ker se danes službo težko dobi. Na drugi strani veliko ljudi hodi v službo zaradi

službe same, jaz pa si želim razviti svojo idejo in ustvarjalne potenciale.«

Tina Grilc, udeleženka usposabljanja:

»Želela sem odpreti podjetje za učenje angleščine in nemščine ter virtualno asistenco za manjša podjetja. Svojo idejo sem skupaj s sodelavko že nadgradila in bi rada poleg jezikov izvajala tudi programe za motivacijo. Trenutno se že dogovarjam za tečaj nemščine, ki ga želim

izvesti še med usposabljanjem. Doslej smo v programu dobili veliko spodbudnih in koristnih nasvetov, v tem času pa sem nadgradila sebe in tudi svojo poslovno idejo. Pričakujem, da bom lahko po petih mesecih samostojno opravljala svojo dejavnost. Mislim, da mi bodo najbolj koristili praktični primeri, saj analiziramo tuje in lastne primere. Malo je dobrih služb, v katerih se lahko nadgrajujemo, zato sem se odločila za podjetništvo, prek katerega bom lahko razvila veliko svojih potencialov in res postala to, kar sem.«

Renee Vozelj, samostojni podjetnik:

»Opravljam dejavnost gostinstva, organiziram paintball in druge dogodke. Z udeležbo v programu, ki sem ga uspešno končal, sem v slabega pol leta dobil dodaten zagon, prejel nekaj osnovnih sredstev ter pridobil pametne nasvete, izkušnje in ogromno relevantnih informacij. Za podjetniško pot sem se odločil, ker sem želel uresničiti zastavljene cilje in

ideje, na dolgi rok pa pričakujem, da bom zaslužil več, kot bi, če bi se zaposlil v nekem podjetju ali organizaciji. Na razpis sem se prijavil, ker sem bil mlad iskalec zaposlitve in sem izpolnjeval tudi vse pogoje. Očitno je bila moja ideja komisiji všeč in sem jo na razgovoru prepričal, saj sem jasno predstavil svojo željo, da se preizkusim v podjetništvu, in izrazil veliko zadovoljstvo, da bom lahko večine in spretnosti nadgradil pod kakovostnim mentorstvom.«

V Zagorju ob Savi izvedli že štiri usposabljanja

Lokalna usposabljanja so izhodišče za širitev programov po vsej Sloveniji

Preden je Podjetno v svet podjetništva prerasel v vseslovenski projekt, katerega nosilec je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, izvaja pa ga vseh 12 regionalnih razvojnih agencij, so ga organizirali le v Zasavju. Sofinancirala ga je občina Zagorje ob Savi, izvajalec pa je bil zasavski Regionalni center za razvoj.

Prva skupina desetih udeležencev je začela delati že leta 2010, odtlej pa so se izmenjale še tri skupine s po desetimi mladimi diplomanti, ki so jim pomagali pri uresnitvi njihovih podjetniških idej. »Ti projekti so bili zelo uspešni, saj se je prek teh programov zaposlila kar polovica vseh udeležencev,« pravi Staša Baloh Plahutnik, vodja inkubatorja pri Regionalnem centru za razvoj, pri čemer poudarja, da je večina udeležencev razvila lastna podjetja ali so se samozaposlili, prek njihovega mreženja pa so nekateri med njimi dobili službe v drugih podjetjih.

Lokalni projekt prerasel v državnega

Na podlagi izkušenj, ki so jih pridobili skozi lokalno spodbujanje zaposlovanja diplomantov, so leta 2012 dodali aktivnosti, s katerimi so svojo idejo nadgradili v projekt, ki danes poteka po vsej Sloveniji. Pri tem so do-

živeli zelo dober odziv tako na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve kot tudi pri vseh slovenskih regionalnih razvojnih agencijah.

Staša Baloh Plahutnik pravi, da je bilo razlogov za razmah tega projekta več. V ospredje postavlja predvsem vse višjo stopnjo brezposelnosti med mladimi iskanci zaposlitve, ki imajo višjo ali visoko izobrazbo, so pa v današnjih razmerah brez upanja, da bi se lahko zaposlili v obstoječih podjetjih, saj nimajo ustreznih veščin, kompetenc in izkušenj. Še posebej je ta problematika velika v manj razvitih regijah.

Podjetniške veščine in znanja za mlade

Podjetno v svet podjetništva 2013 omogoča mladim pridobitev dodatnih veščin in znanj na področju podjetništva, jih spodbuja k razvoju njihove poslovne ideje ter daje priložnost za vključitev v različna poslovna ali družbena omrežja, kar povečuje njihove možnosti za ustanovitev in razvoj lastnega podjetja ali za zaposlitev pri drugih delodajalcih. Program tako hkrati spodbuja nastajanje novih delovnih mest v podjetništvu in povečuje zaposljivost mladih pri drugih delodajalcih.

Udeleženci, ki so po končanju programa uspešno nadaljevali samostojno poslovno pot ali se zaposlili v

»Program, ki smo ga razvili v našem centru in je zdaj postal slovenski projekt, bo prav gotovo zmanjšal brezposelnost med mladimi,« pravi Staša Baloh Plahutnik iz Regionalnega centra za razvoj Zagorje ob Savi.

drugih podjetjih, kot prednost navajajo različne veščine in znanja, ki so jih pridobili v okviru tega programa. Pri tem poudarjajo kompetentnost ljudi, ki so jim svetovali, jih izobraževali in jim drugače pomagali pri njihovih prvih korakih. V pol leta, kolikor je trajalo vsako usposabljanje, so dobili veliko informacij, ki so potrebne na začetku

njihove poslovne poti, veliko pa jim je pomenilo tudi navezovanje stikov z drugimi podjetniki, s katerimi danes poslujejo ali kako drugače sodelujejo, nekateri pa so se pri njih tudi zaposlili. Veliko jih poudarja, da so šele v tem projektu dokončno spoznali svoje potenciale, postali so samozavestnejši in dobili več delovnega elana.

Positivne lastnosti prepoznajo tudi mentorji

Tudi mentorji, ki izvajajo izobraževanje in treninge, prepoznajo veliko pozitivnih lastnosti. Diplomantom svetujejo, da se poskušajo predstaviti s podjetniško idejo. Nihče namreč pri izobraževanju in usposabljanjih v podobnih projektih v preteklosti ni izgubil popolnoma ničesar, saj

imajo v času razvijanja svoje ideje in usposabljanja zagotovljeno socialno varnost. Kot je povedal eden izmed strokovnih sodelavcev, so udeležence poleg drugega naučili tudi, da pri prodaji svojih produktov oziroma storitev uporabljajo preverjene veščine ter orodja ter se ne zatekajo k različnim improvizacijam.

Praktično naravnana usposabljanja

Dosedanji udeleženci projekta Podjetno v svet podjetništva so dobili veliko znanj o trženju in prodajnih tehnikah, gospodarskem pravu, računovodstvu oziroma finančah, podjetniških veščinah, delovnopравни zakonodaji, vlogi medijev in komuniciranja z javnostmi in zunanji podobi podjetja. Veliko je bilo tudi individualnih usposabljanj glede na potrebe udeležencev.

Usposabljanja v okviru tega projekta so v nasprotju z višje- in visokoškolskimi programi naravnana zelo praktično, mentorji pa so udeležencem stalno na razpolago za nasvet ali razrešitev dvomov. Pomemben del usposabljanja so obiski dejavnih podjetnikov z različnimi podjetniškimi izkušnjami. Rdeča nit pa ves čas ostaja iskanje in razvoj njihove poslovne ideje, ki jo razvijajo v skupinah ali posamično. To idejo preverijo z izdelavo poslovnega načrta in v zadnji fazi z oblikovanjem podjetja in zaposlitvijo v njem. ●

Udeleženci programov dobijo veliko znanja in spretnosti, ki jim pomagajo na samostojni podjetniški poti

Mentorji odpirajo nova obzorja

Diplomanti, ki diplomirajo na slovenskih visokih šolah, imajo zelo veliko znanja s svojega strokovnega področja, vendar jim to ne pomaga pri uspešni podjetniški poti. Zanje potrebujejo povsem druge veščine in spretnosti, ki jih pridobijo v projektu Podjetno v svet podjetništva.

O tem smo se pogovarjali z dvema mentorjema, ki že od samega začetka tega projekta sodelujeta pri usposabljanju. To sta dr. Franci Čeč, direktor Sklada dela Zasavje, in Samo Zupanc, direktor svetovalnega podjetja Intelkt Maksimus. Slednji pravi, da intenzivnih treningov ne moremo primerjati s klasično šolo, saj govorimo o dveh različnih načinih učenja. V šolah se poslušajo, na treningih pa se dela. Naučeno lahko udeleženci hitro prenesejo na praktične primere, zato v nastopih konkretno razvijajo veščine vsakega posameznika. Zupanc dodaja, da učitelji tudi niso usposobljeni za konkreten razvoj veščin in znanj, imajo preveč slušateljev, da bi se lahko posvetili razvoju veščin posameznika.

Znanje podjetništva sodi med temeljne kompetence

Usmeritev v podjetništvo je za posameznika velik izziv v vsakem življenjskem obdobju. Franci Čeč pravi, da so mladi pri tem v prednosti, ker so manj obremenjeni s tveganji, ki spremljajo podjetniško pot, so zelo odprti do sodobnih tehnoloških izzivov in pripravljeni sodelovati v skupinskih projektih. Zato je po njegovem mnenju pomembno, da jim strokovne ustanove ponudijo izkušnje na tem področju, jim zagotovijo strokovno podporo pri razvijanju podjetniških idej, da jih lahko povežejo z najboljšo podjetniško prakso v svojem okolju. »Takšno okolje jim lahko zagotovijo podjetništvu naklonjene razvojne agencije, usposobljeni in ustvarjalni izvajalci, seveda vse ob aktivnem sodelovanju s podpornim podjetniškim okoljem,« razlaga Franci Čeč. Opozarja še, da je iluzorno pričakovati, da bodo vsi uporabniki te pomoči postali podjetniki. Podjetniške zmožnosti in znanja sodijo med tiste temeljne kompetence 21. stoletja, ki vključeni ciljni skupini omogočajo večjo izbiro med življenjskimi možnostmi, povečujejo njihovo samozavest in samospoštovanje, razvijajo spoštovanje do ustvarjalnosti, dosežkov in dela drugih.

►► **V projektih udeležence učim uporabnih znanj iz prodaje in menedžmenta, ki so nujna za uspeh na trgu. Postavljamo temelje, spoznavamo in preizkušamo kvalitetne tehnike, kar omogoča mladim, da so na trgu takoj enakovredni izkušenim prodajalcem, sledi bistveni del, razvoj veščin. Zelo pomembna so tudi znanja iz menedžmenta, pa naj gre za načrtovanje, organiziranje ali postavljanje ciljev. Z našim delom zmanjšujemo napake in mladi veliko bolje vedo, kaj jih čaka in kaj je treba narediti za uspeh. Odrešimo jih mnogih skrbi in povečujemo samozavest, saj so na prodajo veliko bolj pripravljeni.**

► Samo Zupanc, Intelkt Maksimus

►► **V programu coachinga udeleženec aktivira in bolje uporabi svoje potenciale, kar mu omogoči hitro doseganje rezultatov pri gradnji podjetniške kariere. Ko gre za coaching tima, pa skupino vodimo k prepoznavanju in preseganju ovir pri medsebojnem sodelovanju. Ekipo vodimo do konkretnih akcijskih načrtov in spremljamo njihov razvoj ter po potrebi posredujemo. Člani sami vidijo ovire, se jih zavejo, se o njih pogovorijo in premostijo. Ko prepoznajo oviro in jo premagajo, je zelo verjetno, da bodo uspešni tudi v realnem poslovnem življenju.**

► Franci Čeč, Sklad dela Zasavje

Spremeniti miselne vzorce

Zato je po Čečevem mnenju cilj usmerjanje mladih v podjetniško razmišljanje in spodbujanje samoiniciative in ustvarjalnosti. Tako bodo mladi spremenili miselne vzorce pri izbiri poklicne kariere in dolgoročno pripomogli k spreminjanju vzdušja, ki je nenaklonjeno podjetniškemu tveganju.

»Za mlade je omenjeni projekt koristen vir izkušenj in znanj, zlasti tistih, ki jih prinašajo uspešni podjetniki iz njihovega okolja,« trdi Čeč in še dodaja, da bodo udeleženci dobili ustrezne odgovore na svoja vprašanja ter odstrli pogled v morebitno prihodnost svoje nadaljnje kariere v podjetništvu.

Udeleženci v projektu preizkusijo svoja nagnjenja

k podjetniškim aktivnostim na različnih področjih. »Višja ali nižja stopnja podjetniških lastnosti seveda še ni jamstvo za uspešno podjetniško kariero, določa pa podjetniške smernice in pobude, ki jih lahko posameznik v življenju bolj ali manj uspešno uresničuje, pač glede na svojo notranjo motivacijo,« pravi Franci Čeč. Pomembno je tudi, da

jih podprejo pri mreženju, izobrazijo, usposobijo in informirajo. Poleg tega jih s pravimi nasveti opolnomočijo, da lahko stopijo na samostojno podjetniško pot.

Velika motivacija lahko upade

In kaj torej opažajo trenerji oziroma mentorji v programih? Franci Čeč pravi, da imajo udeleženci veliko željo po doseganju ciljev in visoko stopnjo potrebe po dosežkih, kar vse vodi do podjetništva. Radi imajo situacije, v katerih so sami osebno odgovorni za iskanje rešitev za nastale težave, ter želijo imeti takojšnjo povratno informacijo o svoji uspešnosti.

Samo Zupanc pa opaža, da mladi vedno sprejmejo koristna znanja in se zelo hitro učijo, vendar morajo odločitve in prve korake na poti podjetništva narediti sami, kar je najtežje. »Mladi so na začetku zelo motivirani, tik pred uresničitvijo poslovne ideje oziroma zagonom poslovanja pa se pojavlja največ dvomov, skrbi in strahov,« opaža Zupanc. Po njegovem mnenju gre za strahove, ki zmanjšujejo samozavest in motivacijo.

Pa se je podjetniških veščin sploh mogoče priučiti ali so te pravzaprav prirojene? Zupanc meni, da je treba tehnike spoznati, na tem pa je mogoče kakovostno graditi oziroma upravljati procese. Zelo veliko se da naučiti in izboljšati in ta napredek vedno osrečuje. Ljudje imamo talente na različnih področjih, veščine pa se da vedno zelo izboljšati.

Pridobijo posamezniki, s tem pa tudi družba

Zupanc je prepričan, da je projekt Podjetno v svet podjetništva zelo koristen. Najbolj za posameznike, s tem pa pridobi tudi družba. »Biti vključen v tako intenziven projekt je močna izkušnja za mlade. Četudi ne bodo vsi odprli podjetij, pa se bodo naučili zelo veliko in tudi osebnostno zrasli,« meni Zupanc. Podjetniki so drugačni, so aktivni, motivirani, ustvarjalni, morajo pa biti tudi odgovorni. Pomagamo torej, da bo družba imela aktivne in odgovorne osebe. Podjetniki ustvarjajo nova delovna mesta in velika korist je, da mladi prevzamejo odgovornost. Vsak, ki je šel po poti podjetništva, se je bil prisiljen zelo hitro učiti in razvijati tudi osebnostno. Kot podjetnik postaneš drugačen človek v pozitivnem pomenu. Ne nazadnje podjetniki ustvarjajo, plačujejo davke in njihove potrebe niso na ramenih drugih. ●

Projekt Podjetno v svet podjetništva 2013 je finančno podprlo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Ministra za ta resor Andreja Vizjaka smo tako vprašali, zakaj so se odločili za to in kako vidi vlogo podjetništva pri odpravljanju brezposelnosti ter pri razvoju Slovenije.

Kateri argumenti pobudnikov projekta Podjetno v svet podjetništva 2013 so vas prepričali, da ga finančno podprete?

Regionalni center za razvoj Zagorje je med letoma 2010 in 2012 ta projekt že uspešno izvajal, in sicer v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj na območju Zasavja. Pozitivni rezultati projekta, in sicer motiviranost vključenih mladih brezposelnih oseb, prodornost poslovnih idej, uspešnost posameznikov ter nov pristop k samostojnemu podjetništvu, so bili ključni, da se je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve odločilo za podporo operacije v okviru Evropskega socialnega sklada. Prav tako Operativni program človeških virov v 1. razvojni prioriteti »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti« predvideva aktivnost razvoja kariere, kariernega svetovanja, usposabljanja za večjo zaposljivost in konkurenčnost. Regionalni center za razvoj Zagorje se je lani obrnil na ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve s pobudo, da se projekt razširi tudi na druge regionalne agencije. Menimo, da se lahko pozitivne izkušnje iz Zasavja prenesejo tudi na druge regije. Ključni argument za podporo pa je bilo to, da se projekt izvaja na regionalni ravni, kjer se najlaže

[INTERVJU] Andrej Vizjak, minister
za delo, družino in socialne zadeve

Vedno več mladih gre v podjetništvo

Urban Štebljaj

in najbolj odzivajo na izzive v svojem okolju in dajejo podporo podjetništvu.

■ Kakšna je bila podpora ministrstva za delo, družino in socialne zadeve?

Ministrstvo se je lani aktivno vključilo v pripravo dokumentacije za potrditev operacije in za izvajanje zagotovilo sredstva evropske kohezijske politike iz proračuna Republike Slovenije. Od slabih 3,9 milijona evrov 85 odstotkov sredstev iz Evropskega socialnega sklada prispeva Evropska unija, 15 odstotkov pa neposredno država Slovenija.

■ Kakšne rezultate pričakujete?

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pričakuje, da se bo v letu 2013 v operacijo vključilo 250 višje in visoko izobraženih mladih na območju vse Slovenije. Verjamemo, da jim bo s pomočjo usposobljenih mentorjev uspelo razviti svojo podjetniško idejo in jo ob izteku petmesečnega usposabljanja nadgraditi z odprtjem lastnega samostojnega podjetja ali pa bodo pridobljeno znanje in izkušnje znali izkoristiti za zaposlitev pri drugih delodajalcih. Pričakujemo, da bo po koncu petmesečnega usposabljanja vsaj 87 udeležencev zaposlenih.

■ Kakšna je po vašem mnenju podjetniška kultura v Sloveniji?

Pozitiven odnos do podjetništva se kaže tako, da ljudje spremembe dojemajo kot priložnost in izziv, zaupajo vase in v svoje sposobnosti. Ključna je vloga izobraževanja in usposabljanja pri vzgoji novih generacij podjetnikov, ki naj bi spodbujalo ustanavljanje novih podjetij. Podatki namreč kažejo, da od 15 do 20 odstotkov

dijakov, ki so v srednji šoli vključeni v podjetniške programe, pozneje ustanovi svoje lastno podjetje. Spodbujanje razvoja podjetništva je po našem mnenju eden ključnih razvojnih izzivov Republike Slovenije. Naše ministrstvo spodbuja podjetništvo z ukrepom aktivne politike zaposlovanja »Spodbujanje samozaposlovanja«. Ukrep omogoča brezposelnim osebam in osebam v postopku izgubljanja zaposlitve pripravo na samozaposlitev in pridobitev subvencije za samozaposlitev. Subvencija za samozaposlitev je vložek v človeški vir in zato sestavlja del podpornega okolja podjetnikom. Objektivni kazalec podjetniške kulture je dolgoročno preživetje podjetij, ki ga v okviru našega programa merimo prek ohranjanja samozaposlitev in z ustvarjanjem novih delovnih mest v subvencioniranih podjetjih. Stopnja ohranitve samozaposlitve za čas pogodbениh obveznosti medtem ko je stopnja ohranitve samozaposlitve za čas pogodbениh obveznosti enega leta nad

► **Pozitiven odnos do podjetništva oziroma večja podjetniška zavest je vsekakor v vsakem okolju eden od temeljev napredka družbe in tlakuje pot do večjega blagostanja celotne družbe.**

92 odstotkov. Zato menim, da bo za končni cilj polne zaposlenosti treba storiti še več.

■ Kakšne pa so po vašem mnenju prednostne usmeritve slovenskih diplomantov glede podjetniške kariere?

V letih od 2010 do 2012 se je s pomočjo subvencije za samozaposlovanje zaposlilo nekaj več kot 24 tisoč oseb, starih do 35 let, ki imajo višjo, visoko ali podiplomsko izobrazbo, od tega kar 7.200 iskalcev prve zaposlitve. Podatki, ki jih v okviru spremljanja pogodbenih obveznosti zbira zavod za zaposlovanje, kažejo, da jih več kot 40 odstotkov ohrani zaposlitev tudi po dveh in treh letih od prejema subvencije ter ustvarja dodatna delovna mesta. Naše izkušnje kažejo, da se mladi vse pogosteje odločajo za samostojno podjetniško pot, saj v zaostreni gospodarski situaciji znajo poiskati nove tržne niše in ponuditi tržno zanimive storitve. Največ novoustanovljenih podjetij je na področju strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, trgovine in gradbeništva.

■ Kako bi še lahko spodbujali podjetništvo?

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve spodbuja podjetniški duh in miselnost vseh brezposelnih oseb in iskalcev zaposlitve. S posebnimi programi usposabljanja zainteresirane osebe seznamimo s potrebnimi informacijami za samostojno podjetništvo, spodbuda v obliki subvencije za samozaposlitev pa tudi vpliva na odločitev posameznika za samostojno podjetniško pot. S posebnimi programi usposabljanja in izobraževanja omogočamo brezposelnim pridobitev ustreznih kvalifikacij in ustvarjamo možnosti

za kasnejšo morebitno samozaposlitev. V okviru različnih javnih razpisov pa podpiramo tudi inovativne projekte, kot je Socialni inovatorji prihodnosti, ki ponuja brezplačno podporo za mlade socialne podjetnike. Enkratna denarna pomoč ob ustanovitvi podjetja v obliki subvencije za samozaposlitev, ki jo prejeme novoustanovljeno podjetje, je le del podpornega okolja podjetnikom. Pri dolgoročni ohranitvi samozaposlitev in preživetju podjetij pa imata odločilno vlogo tudi razpoložljivost in učinkovitost instrumentov podpornega okolja za podjetništvo, ki niso del aktivne politike zaposlovanja, kamor med drugim sodijo instrumenti, ki podjetjem ponujajo zagonski kapital in dostop do finančnih instrumentov, ukrepi za nakup ali amortizacijo osnovnih sredstev, sofinanciranje stroškov storitev svetovanja ali trženja in podobno. Vse s ciljem omogočiti učinkovit zagon podjetja. Imamo še več spodbud za razvoj podjetništva.

■ Jih lahko naštejete?

Ponujamo izobraževanja in usposabljanja novih generacij podjetnikov, odpravljamo ovire na poti do podjetništva, poenostavljamo upravne postopke za podjetnike, izvajamo ukrepe, ki pomagajo podjetjem v začetni fazi poslovanja in omogočajo boljši dostop do financiranja. Pokojninski zakon opredeljuje tudi stimulacije delodajalcev za zaposlovanje starejših in mlajših delavcev, za zaposlovanje mater z otrokom do tretjega leta starosti in za podjetnike, ki prvič registrirajo samostojno dejavnost. Stimulacije so določene v obliki znižanih prispevkov delodajalcev za delavce, starejše od 60 let, oziroma za

delavce, ki izpolnjujejo pogoje za predčasno upokožitev. Po omenjenem zakonu lahko delodajalci za delavce, ki še niso dopolnili 26 let starosti, in za matere, ki skrbijo za otroka do tretjega leta starosti, ko se prvič zaposlijo za nedoločen čas in ostanejo pri istem delodajalcu v zaposlitvi neprekinjeno najmanj dve leti, uveljavijo vračilo prispevkov delodajalca. Za prvo leto zaposlenosti je vračilo 50-, za drugo leto pa 30-odstotno. Samostojni podjetniki so v prvih 12 mesecih poslovanja po prvem vpisu v poslovni register ali v drug register oziroma evidenco oproščeni polovičnega plačila prispevka zavarovanca in prispevka delodajalca. V naslednjih 12 mesecih so te osebe oproščene 30-odstotnega prispevka zavarovanca in prispevka delodajalca.

■ Je mogoče podjetniško miselnost priučiti ali se ta razvija skozi tradicijo oziroma daljše obdobje?

Podjetniško miselnost je mogoče priučiti, vendar tam, kjer ta še ni del tradicije, to zahteva daljši proces, ki ga je treba sistematično in strateško spodbujati. S tem namenom si prizadevamo razviti celovito podporno okolje za podjetnike, ki bo slednjim olajšalo opravljanje dejavnosti in širilo znanja, potreba za dolgoročno in uspešno poslovanje na trgu. V tej razsežnosti iščemo sinergije med resornimi ministrstvi, saj želimo sedanje podpore storitve, kot so točke VEM, nadgraditi in razviti nove. Na ta način si prizadevamo podjetniška znanja in miselnost približati širši javnosti.

■ Kakšno vlogo pri tej miselnosti bi lahko imele slovenske osnovne, srednje in visoke šole ter fakultete? Ključni element podjetniške

miselnosti je prepoznavanje priložnosti na trgu. Pri tem imajo pomembno vlogo vzgojno-izobraževalni zavodi, saj sooblikujejo vrednote in nazore, ki zaznamujejo podjetniško miselnost. Visokošolski zavodi pa mlade opremijo s konkretnimi znanji in veščinami za uspešno poslovno kariero.

■ Kako bi morali te novosti uvesti v slovenski izobraževalni sistem?

Celovite spremembe je treba uvajati postopoma, vendar mora vsaka faza vključevati vse akterje, ki sodelujejo pri razvoju človeških virov. To pomeni, da je pristop v okviru osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja širši, saj mora poleg običajnih vrednot podjetništva vključevati tudi posebnosti socialnega podjetništva, kooperativ in nepridobitnih dejavnosti.

■ Kakšne socialne učinke bi po vašem mnenju prinesla večja podjetniška zavest in boljše poznavanje podjetništva?

Menim, da mora sodobna podjetniška zavest gojiti odgovornost do lokalnega okolja ter s tem do družbenih in ekoloških vidikov opravljanja dejavnosti. Podjetništvo mora prispevati k polni zaposlenosti, ki je trajno vzdržna in perspektivna za lokalno okolje. Tako se namreč pozitivni vplivi na lokalni ravni seštevajo na regionalno in nacionalno raven, kar ima nato povraten multiplikativen učinek na osebni, skupinski in nacionalni ravni. Pozitiven odnos do podjetništva oziroma večja podjetniška zavest je vsekakor v vsakem okolju eden od temeljev napredka družbe in tlakuje pot do večjega blagostanja celotne družbe. ●

[INTERVJU] Tomo Garantini, predsednik Združenja regionalnih razvojnih agencij

Smo na strani ljudi

►► Regionalne razvojne agencije morajo uskladiti interese politike, gospodarstva in nevladnih organizacij. Države, ki jim uspe uravnovežiti interese teh skupin, so skoraj zagotovo uspešne, kakovost življenja v njih pa visoka.

► Tomo Garantini, predsednik Združenja regionalnih razvojnih agencij

Tomo Garantini je predsednik Združenja regionalnih razvojnih agencij. Ko sem ga prvič obiskal v Zagorju ob Savi, mi je pokazal kip hlapca, ki stoji pred stavbo Regionalnega centra za razvoj, katerega direktor je. Rekel je, da je ta kip opomin. Mene ne opominja na nesrečo, ampak na nebogljenost, ki izvira iz omejenosti in brezpogojne pasje vdanosti usodi ter volji drugih. Tomo Garantini ve, da je to nevarno, dela pa vse, da bi začeli pisati velike zgodbe. Spremeniti bo treba veliko.

Verjamete, da se lahko s pravilnim vlaganjem Slovenija izvleče iz krize?

Seveda. Slovenija ima popolnoma vse vire, ki jih potrebuje država. Imamo rodovitno zemljo, da pridelamo dovolj hrane, imamo velike zaloge pitne vode, morje, termalne vode, ogromno gozda. Nobene potrebe ni, da bi živeli slabo. Je pa treba nekatere zadeve spremeniti in premoženje dati v upravljanje ljudem, ki to znajo, ki ga ne vidijo kot osebni plen. Pomembna pa je še ena stvar.

Katera?

Regije oziroma regijske razvojne agencije morajo pri razvoju projektov pritegniti ves kadrovskega potencial. V Evropi je približno 480 regij, v kar dveh od petih najbolj razvitih, v eni grški in eni portugalski, so naredili prav to. Vključili so vso zainteresirano javnost. Če želimo izboljšati zdravstveno oskrbo, je treba poiskati mnenja in interese zdravnikov, farmacevtov, maserjev, zdraviliških

delavcev in drugih subjektov, ki delujejo na tem področju. Enako je pri šolstvu, podjetništvu, turizmu in v drugih panogah. Tega potenciala Slovenci ne znamo izkoristiti in ena izmed nalog agencij je, da združijo vse to znanje in moči. Sodelovati je treba tako pri pripravi projekta kot tudi pri njegovem izvajanju.

Torej je ena izmed nalog razvojnih agencij združevanje in koordinacija vseh znanj, ki jih imajo ljudje na nekem območju?

Da. Eno je obrt, prek katere se zadosti formalnim pogojem za izvedbo projekta, čisto nekaj drugega pa je upravljanje znanja med vsemi družbeniki.

Katere so glavne funkcije razvojnih agencij in njihovega združenja?

Združenje slovenskih razvojnih agencij v Sloveniji je interesna združba, ki deluje že okoli deset let. Povezuje regionalne razvojne agencije, ki imajo po zakonu o regionalnem razvoju poseben status, saj so pristojne za to, da v statističnih regijah pripravljajo in uresničujejo regionalne razvojne programe. Agencije so pred ustanovitvijo združenja nastopale samostojno, zdaj pa do države nastopamo enotno. V njih je zaposlenih okoli 180 strokovnjakov, ki znamo pripraviti, razvijati in tudi financirati razvojne projekte. Razvojne agencije enakopravno nastopamo v dogovarjanju s partnerji in se zavzemamo za razvojne prioritete v Sloveniji, ki lahko povečajo kakovost življenja. V združenju se prenašajo tudi dobre prakse med posameznimi agencijami, več glav več ve.

Čigave interese zastopate?

Zastopamo interese ljudi. Pomembno je, da uravnovežimo interese politike, gospodarstva in nevladnih organizacij.

Kako?

Vse te skupine imajo povsem različne cilje, vsaka stran pa seveda želi, da se večina projektov odvija prek njih.

Kaj želi politika?

Politika rada gradi in ureja prostor, saj so rezultati teh projektov vidni takoj, od tega so odvisni rezultati volitev. Zato se na območjih, kjer ima glavno besedo politika, na veliko gradijo ceste, zgradbe javnega značaja in druga infrastruktura.

Kaj želi gospodarstvo?

Gospodarstvo želi čim večji priliv denarja v podjetja.

Kaj pa nevladne organizacije?

Nevladne organizacije imajo pomembno vlogo pri uravnovežanju teh interesov in velikokrat prevelikih apetitov prej omenjenih strani. One se ukvarjajo s temami, kot sta denimo varovanje okolja ali spoštovanje človekovih pravic. So pa manj institucionalizirane in zato velikokrat premalo slišne.

In kakšna je torej vloga razvojnih agencij?

Infrastruktura je nujna, saj brez nje ni mogoče živeti, kaj šele gospodariti. Vendar se dogaja, da je te infrastrukture preveč. V Sloveniji je veliko predimenzioniranih čistilnih naprav, praznih obrtnih con in drugih objektov, ki ne služijo ničemur. Res je, da vsi živimo od gospodarstva. Vendar pa mora biti gospodarski razvoj brez velikih vplivov na okolje in drugih dolgoročno negativnih posledic. Verjetno se strinjate, da je kakovost življenja v umazanem okolju slaba, pa čeprav imajo vsi prebivalci službo in dobre plače. Prav tako je pomembno,

da so ljudje dobro usposobljeni, saj več znanja pomeni višjo dodano vrednost in s tem tudi boljše življenje. Tam, kjer znanje to znanje prodati, je tako in nič drugače. Razvojne agencije pripravljamo strokovne podlage za projekte, ki upoštevajo vse vidike, s čimer skrbimo, da se vloga v vse dejavnike toliko, da so v ravnotežju. To je naš glavni namen.

Javni denar, skozi katerega se financirajo projekti, bi radi vsi. Je denar glavni motiv delovanja teh interesnih skupin?

To drži. Vendar moramo biti zelo previdni, ko govorimo o javnem denarju. Sam menim, da gre za hibridni denar. Vsak denar pride iz gospodarstva prek davkov v javno sfero in se skozi javne institucije prelije nazaj v zasebne žepe.

Ste lahko bolj konkretni?

Denar za šolstvo pride prek šol do učencev, dijakov in študentov. Diplomanti z znanjem kasneje višajo dodano vrednost podjetju, kar mu prinaša večje prihodke in dobičke. V zdravstvu gre javni denar v zdravstveno blagajno in pride prek zdravstvenih ustanov do bolnika. Ko se ta pozdravi, lahko živi kakovostno življenje, je produktiven in koristen član družbe. V kulturi ne kupujemo knjig zato, da bi financirali pisatelja, ampak zase. Zaradi vsega tega je prav, da je javnega denarja čim več, saj je človek družbeno bitje in včasih potrebuje pomoč pri zdravstvu, šolstvu, kulturi ... To je moja osebna filozofija, ki ji sledim tudi v združenju.

Če sem vas do zdaj prav razumel, je treba denar pravilno razporediti med razvoj ljudi, podjetij in prostora.

Natančno tako. Zato obstajajo zakonsko določeni regionalni razvojni sveti, ki jih sestavljajo predstavniki politike, gospodarstva in nevladnih organiza-

cij. Tako interesi trčijo drug ob drugega, vsekakor pa so končne rešitve precej drugačne, kot če bi regije vodila le ena ali dve interesni strani.

Kako je bilo v preteklosti?

V iztekajoči se finančni perspektivi od leta 2006 do 2013 so v svetu regije sedeli le župani, zato imamo danes močno predimenzionirano infrastrukturo. Preveč denarja, porabljenega za infrastrukturo, je deloma krivo za zelo slab položaj slovenskega gospodarstva, saj regije niso dovolj podpirale podjetništva, še manj denarja pa je bilo za razvoj ljudi. To je bilo narobe in te napake plačujemo danes. Na srečo se je zakon o skladnem regionalnem razvoju spremenil in so danes regionalni razvojni sveti, kot že rečeno, sestavljeni iz predstavnikov vseh treh strani.

Imate kakšne podatke o neprimernem financiranju?

V sedanjih perspektivi je Slovenija porabila okoli 4,2 milijarde evrov evropskih sredstev. Učinkovite države so ga 37 odstotkov razporedile za razvoj ljudi, 43 odstotkov za podjetništvo in 20 odstotkov za infrastrukturo. Med krizo so torej razvite države skoraj ves denar namenile za razvoj ljudi in podjetništva. V Sloveniji pa smo ga za infrastrukturo namenili več kot 90 odstotkov. Ne mislim, da bi bilo treba zanemariti velike državne infrastrukturne projekte, kot so tretja razvojna os, posodobitev železnic in gradnja tretjega pomola. Govorim o lokalnih projektih, ki lahko počakajo, saj ne prinašajo nobenega kratkoročnega gospodarskega učinka.

Lahko torej rečemo, da imamo v Sloveniji veliko lupin brez pravih vsebin?

Da, in te lupine, se pravi infrastruktura, samevajo in propadajo.

Kako presekat te stvari? Združenje predlaga program-

sko financiranje. S prihodnjo finančno perspektivo od leta 2014 do 2020 bo vsaka regija pripravila svoj lastni program za razvoj infrastrukture, podjetništva in ljudi. Regije bodo programe predstavile vladi, ta pa bo vse regionalne programe združila z nacionalnimi v operativni program, ki ga bo poslala v Bruselj. Ker bodo ti programi potrjeni, bodo odpadli vsi nadaljnji razpisi. To smo predlagali vladi. Predlagamo še, da naredimo poseben model garancijskega sklada, ki bo pokrival vse regije. Prek tega sklada bi lahko podjetniki financirali svoje projekte.

Kako velik naj bi bil ta garancijski sklad?

Razpolagal naj bi vsaj z milijardo evrov.

Kaj bi dosegli s tem skladom?

Država bi postala bolj likvidna, denar bi se razdelil po regijah, tretji razlog pa je možnost avansiranja pri izvajanju projektov.

Kako pa vidite financiranje oziroma programe razvoja človeških virov?

Po mojem mnenju sta pomembna predvsem dva vidika. Eno so aktivnosti za brezposelne, ki jih je treba izobraževati in usposabljati za samostojno podjetništvo ali zaposlitev. V Sloveniji to teče stihijsko, v razvitih okoljih pa zelo organizirano, saj države vedo, kaj bodo spodbujale oziroma kaj bo na dolgi rok lahko obstalo. Če je naša država zelo gozdnata, je zagotovo smiselno usposabljati ljudi za te dejavnosti. Vsi ne moremo biti računalniški strokovnjaki. Na drugi strani je treba razvijati štipendije za srednje in visokošolske programe, pomembna pa so tudi vlaganja v zaposlene. Danes se moramo učiti vse življenje, naloga države pa je, da pripravi ustrezne programe. ●

F3

Kako »narediti« podjetnika je oglasna priloga časnika Finance.

Urednik priloge:
Vasilij Krivec, FinBizMedia
E-pošta: vkrivec@fbm.si

Prelom: Finance

Lektoriranje: Julija Klančičar

Trženje:
Klemen Kostrun
Tel.: (01) 513 08 26
E-pošta: klemen.kostrun@finance.si

Urednik oglasnega uredništva:
Branko Znidaršič